

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 138/050/2012

Asia: Lausuntopyyntö; Palvelut ja tiedot käytössä – Julkisen hallinnon ICT:n hyödyntämisen strategia 2012-2020

Lausunnon antajan tiedot:

Organisaatio:	Museovirasto
Lausunnon laatijat:	Vesa Hongisto, Miikka Haimila

Palvelut ja tiedot käytössä – Julkisen hallinnon ICT:n hyödyntämisen strategia 2012-2020

Kirjoita kutakin osiota koskevat kommentit taulukon valkoisiin kenttiin kunkin kappaleen perään.

0. YLEISET KOMMENTIT
<p>Yleisellä tasolla strategiassa on joukko hyviä ja kannatettavia periaatteita. Strategiaa vaivaa kuitenkin jonkin asteinen epäuskottavuus. Strategian lähtökohdaksi on otettu hallitusohjelma, jossa painotetaan asiakaslähtöisyyttä. Kuitenkin strategiaa on ollut valmistelemassa suuri joukko valtion ja kunnan virkamiehiä ja yksityisten palveluntuottajien edustajia. Varsinaisia asiakkaita ei ole ollut mukana. Samoin strategiassa ehdotetaan valittavaksi yhtäaikaa sellaisia toimintatapoja, jotka käytännössä ovat vaihtoehtoja.</p>
1. Julkisen hallinnon ICT:n toimintaympäristö ja nykytila
<p>Nykytilan kuvaus on pääosin oikea. Se ei kuitenkaan mitenkään ota huomioon sitä, että erilaisten organisaatioiden tietotekniikkakustannukset vaihtelevat suuresti toisiinsa nähden johtuen organisaatioiden toiminnan luonteesta ja siitä miten hyvin tietotekniikkaa on organisaatiossa johdettu. Huomion kiinnittäminen vain keskiarvotietoihin johtaa helposti ajattelua harhaan kun organisaatioiden eroja ei oteta riittävästi huomioon.</p>
2. Visio (luku 2): Mikä on mielipiteenne koko julkisen hallinnon yhteisestä visiosta ?
<p>Visiossa käyttäjän ja asiakkaan käsitteet on määritelty epäselvästi. Tämän vuoksi monessa kohdassa jää epäselväksi kuka on se asiakas jonka tarvitsemia palveluita järjestelmillä tuotetaan.</p>

Valtion kulttuurisektori tarjoaa myös palveluja joille saattaa olla kansainvälistä kysyntää. Tällaisia ovat mm. kokoelmiin ja kulttuuriympäristöön liittyvät aineistot. Käyttäjäkunta pitäisi ehkä olla laajempi kuin kansalaiset. Tätä sivutaan luvussa 4.2

Lause ”Julkinen hallinto tarjoaa työntekijöilleen heidän tarpeista lähtevät, modernit työvälineet” on erittäin tärkeä ja avainasemassa julkisen hallinnon palvelujen onnistumisessa.

2.1 Muut lukuun 2 liittyvät kommentit

Luvussa 1.2 mainitaan tiedon avoimuuden ja liikkuvuuden puutteet asiakkaan asiointia hankaloittavana tekijänä. Samat puutteet vaikeuttavat edelleen myös viranomaistyöskentelyä. Esimerkiksi eri organisaatioiden yhteisissä prosesseissa tietoa joudutaan liikuttamaan manuaalisesti.

3. Linjausalueet (luku 3): Vastaavatko strategiset linjausalueet mielestänne keskeisiin ICT:n hyödyntämisen haasteisiin ?

Strategiassa asetetaan yhdeksi ohjaavaksi periaatteeksi nykyistä pienempien ja nopeampien hankkeiden toteuttaminen ja että kustannuksiltaan suuria ja pidempikestoisia hankkeita käynnistetään harkiten. Tämä on erittäin kannatettavaa. Kokemus on osoittanut, että pienistä lyhytkestoisista hankkeista on paljon todennäköisempää saada hyötyä kuin isoista hankkeista.

Strategiassa on kuitenkin hapuilua, ikään kuin ei oikein tiedettäisi mitä halutaan. Tämän edellä hyväksi havaitun ”pieni on kaunista” periaatteen vastaisesti ehdotetaan kaiken ICT-tuen keräämistä samaan organisaatioon. Vähän myöhemmin taas puolletaan verkostomaisen ohjausmallin kehittämistä, joka oikeasti on keskitetyn ohjausmallin vaihtoehto, ei sen kanssa yhdessä toteutettavissa oleva asia.

Strategiassa on lähdetty kritiikittömästi siitä vaihtoehdosta, että keskitetty malli toisi säästöjä. Tähänastiset kokemukset esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksista eivät tue tätä olettamusta. Strategiassa ei selkeästi ilmene mikä on tavoite ja mikä on väline. Kyvyn tuottaa kustannustehokkaita palveluja tulisi olla tavoite, keskittäminen joissakin tapauksissa on väline tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

3.1 Muut lukuun 3 liittyvät kommentit

4. Strategiset kysymykset, lukuun 4 liittyvät kommentit

5. Toimenpiteet (luku 5): Ovatko toimenpiteet kannaltanne tarkoituksenmukaisia ? Tukevatko ne teidän organisaationne kehittämistyötä ?

5.1 Mitä mielestänne pitäisi ottaa huomioon julkisen hallinnon ICT-strategian toimeenpanossa ?

Kehittämistyössä tulisi huomioida, että monissa organisaatioissa ICT-toimintaa tehdään jo nyt hyvin pienien resurssien. Uusien yhteisten toimintojen pitää oikeasti tuoda säästöjä myös näille organisaatioille. Yhteisten ratkaisujen tulee myös olla niin keveitä, että myös pienet organisaatiot voivat ottaa ne käyttöön.